MEDICAL TRIBUNE

PSYCHIATRIE

Ročník IX • Číslo 1 • 29. ledna 2013 • Sešit C

inzerce

Mým úkolem je stavět hřiště pro kolegy

Už v roce 2015 by v Klecanech u Prahy měl začít fungovat Národní ústav duševního zdraví, pracoviště, jehož ambicí je posunout výzkum v aplikovaných neurovědách o několik úrovní směrem vzhůru. Při jeho přípravě je ale těžké neztratit cíl. „Někdy se mi zdá, jako kdyby nikomu nezáleželo na tom, aby tento projekt téměř za miliardu korun byl úspěšně završen," říká ředitel Psychiatrického centra Praha prof. MUDr. Cyril Höschl, DrSc., který nyní vznikajícímu ústavu věnuje většinu svých sil.

Foto archiv C. Höschla

„V organizační práci na přípravě Národního ústavu duševního zdraví vidím zcela vědomě své poslání, já už nepracuji na sobě a své kariéře, a funkcí se snažím zbavovat," říká prof. MUDr. Cyril Höschl, DrSc.

Kde jste se při tvorbě tohoto projektu inspirovali? Jde o, byť třeba volnou, kopii něčeho, co jste viděli v zahraničí?

Spíše než o kopii jde o naši představu, jak by Psychiatrické centrum Praha (PCP) mělo vypadat na úrovni doby. Čisté svědomí s touto investicí mám proto, že ve všech okolních evropských zemích něco takového je. Jednou jde o součást univerzitní nemocnice, jindy o samostatný subjekt, ale podstata je podobná. Je naše ostuda, že kromě PCP nemáme žádné zařízení, které by se orientovalo výlučně na psychiatrický výzkum a aplikované neurovědy. Dočasné grantové projekty to nenahradí. Přitom tady lidský potenciál existuje. Nestabilita ve vědní politice je důvodem, proč se snažíme vybudovat alespoň jeden jediný ústav, který by poskytl takové vědě přístřeší. Jinak by ti schopní, nadějní kolegové, které kolem sebe vidím, odešli. To je sice také řešení, ale nevím, jestli je moudré takhle plýt-

důvodů, a za žádný z nich nemůžeme. Každá výměna úředníků na ministerstvu znamená krok zpátky v časovém plánu. Zpoždění nabíráme tím, jak se kumulují absolutně nepředstavitelné byrokratické překážky. Jako kdyby nikomu nezáleželo na tom, aby se projekt za téměř miliardu korun úspěšně završil. Teď nás zdržel požadavek, že výběrové řízení na stavbu musí schválit vláda. Zdánlivě formální povinnost loňského léta znamenala vypracování auditu a mnohaměsíční obíhání žádosti mezi ministerstvy zdravotnictví a školství, která si nás navzájem přehazovala, a nakonec i kolečkem všech resortů. Každý resort včetně třeba ministerstva obrany se k tomu musel vyjádřit. Nakonec si to vzal za své současný ministr školství Fiala a teprve začátkem ledna vláda vydala souhlasné stanovisko. Sankce za prodlevu jdou ale za námi. Zcela reálně nám hrozí škrty v řádu milionů a desítek milionů korun. Plánované výdaje jsou

na čističku odpadních vod nepřipojí, protože její kapacita v Klecanech je zcela vyčerpána. Stavět novou nemůžeme, není to uznatelný náklad vědeckého projektu. Přispět na její rozšíření další podporou z EU také není dost dobře možné kvůli složitým smluvním podmínkám mezi

a ochotu nám pomoci. Z dat, která oni měli od Veolie, bylo zřejmé, že kapacita klecanské čističky je dostatečná, aby nás s velkou rezervou napojila. S těmito fakty jsme se vrátili na začátek. Uteklo ale půl roku. Nikdo nemá představu, kolik energie a úsilí to stálo a stále stojí.

covali na srovnatelném postu někde v léčebně, budou mít peněz víc.

Jaký bude vztah PCP a nového ústavu – jednoho dne v Bohnicích zhasnete a bez přerušení kontinuity se bude pokračovat v Klecanech?

vat intelektuálním bohatstvím této země.

Kdy bude ústav otevřen?

Závazná lhůta je rok 2015, prvního ledna za dva roky by se to mělo spustit. Když ale vidím, jak je státní správa laxní a jak jí čas běží jinak než nám, tak se nedokážu ubránit určitému pesimismu. Projekt je od samého začátku na dobré cestě, ale také je od začátku zpožděný – z mnoha přitom již v chodu, platíme projektovou kancelář, realizační tým, právníka aj. A to nemluvím o potížích, jež plynou z čistě technických aspektů, jako je např. napojení na čističku odpadních vod.

I tomu se věnujete?

Jistě. Přestože máme stavební povolení a jsme vlastníky pozemku, tak jsme se od společnosti Veolia dozvěděli, že nás majiteli a provozovateli; ani výjimka pro zřízení trativodu nepřichází v úvahu. Obcházeli jsme s tímhle problémem nejrůznější instituce včetně ministerstva zemědělství a nikde se nám nepodařilo příliš vzbudit zájem. Už to vypadalo, že na této věci to celé skončí. Nakonec jsme se dostali k vedení společnosti Povodí Vltavy. Tam jsme snad poprvé potkali partnery, na nichž jsme viděli určitý entuziasmus

Foto archiv PCP

Vizualizace Národního ústavu duševního zdraví

Evidentně se z vás stává odborník na odpadové hospodářství. Nemíjí se to trochu s vaší profesí psychiatra?

Míjí, ale už jsem se s tím smířil. Každý, kdo se dá na něco podobného, musí vědět, že jej to od vlastní odborné práce odvede. Vybral jsem si to dobrovolně. Vidím v tom zcela vědomě své poslání, já už nepracuji na sobě a své kariéře, a funkcí se snažím zbavovat. Nemám naivní představy, že to ještě někam dotáhnu ve vědě. Chci ale postavit tohle hřiště těm, kteří jdou za námi. Chci, aby se mohli vědě věnovat tak, jak je to běžné v zahraničí, a aby na to mohli vrhnout celý svůj potenciál. Co se dalo udělat bez masivních investic, to už jsme udělali. Lidé u nás v PCP oceňují, že žijí v tvůrčí atmosféře s chytrými kolegy, mají svobodu, málokdy je někdo buzeruje, mohou cestovat, čehož využívají. Na druhou stranu, když to vezmeme z pragmatického hlediska, jsou na tom relativně bídně. PCP se někdy považuje za elitní kroužek, který je ve vatě, ale pokud jde o platy, tak opak je pravdou – kdyby jeho zaměstnanci pracovali intelektuálním bohatstvím této země.

Zatím je to tak naplánováno, naše budovy s největší pravděpodobností připadnou bohnické léčebně.

Co na novém pracovišti naleznou pacienti?

Klinickou lůžkovou část nechceme výrazně navyšovat, v PCP máme padesát lůžek, v Klecanech bychom jich měli mít šedesát. Naším cílem není hromadit lůžka. Chceme psychiatrii otevřít, tomu odpovídá důraz na denní stacionáře a ambulance.

Výzkum v neurovědách se bez moderních zobrazovacích metod neobejde. Jaké přístrojové vybavení plánujete?

Počítáme s tříteslovou funkční magnetickou rezonancí, PET (ev. ve spolupráci s Ústavem jaderného výzkumu v Řeži, kde by byla i umístěna), sofistikovanou EEG a spánkovou laboratoří, zcela ojedinělá by měla později být magnetoencefalografie – MEG. V projektu jsou také laboratoře pro biochemii a molekulární biologii a genetiku. Do značné míry ale záleží na tom, o kolik peněz ještě přijdeme.

POKRAČOVÁNÍ NA STRANĚ C7

Mým úkolem je stavět...

POKRAČOVÁNÍ ZE STRANY C1

Kvůli podmínkám čerpání evropských dotací musíte stavět za hranicí města Prahy. Nebude to překážkou pro pacienty?

Já to jako velký problém nevidím. Jsem zastáncem posunu na periferii. Pražskou integrovanou dopravou to na nové působiště trvá o dvanáct minut déle než do Bohnic. Autobus od metra je tam za chvíli, navíc jednáme o zřízení vlastní autobusové zastávky. Pokud jde o zaměstnance, tak někteří se už do Klecan stěhují a spokojeně tam bydlí. Rozhodně si nemyslím, že by takové zařízení mělo vznikat v centru města. Tam by jeho dostupnost nebyla omezena vzdáleností, ale prostupností.

Jak váš záměr přijala místní veřejnost? Nebojí se „blázince"?

Je pravda, že ze začátku měli klecanští veliký strach. Objevovaly se i petice, které sbíraly podpisy na protest proti tomu, aby „naše děti v Klecanech ohrožovali sexuální devianti a narkomani". Když se nám podařilo vysvětlit, o co jde, tyto hlasy utichly. Věnovali jsme dost úsilí tomu, abychom místním lidem ukázali, že se jedná o výzkumné a univerzitní pracoviště, že vlastně budou mít i kousek Karlovy univerzity.

U velkých vědeckých projektů podpořených z evropských peněz se již slavnostně stříhají pásky, nebo se alespoň oficiálně kladou základní kameny. Otázka, z čeho se bude financovat jejich provoz za pět let, se ale vyslovuje jen potichu. Jsou podle vás trvale udržitelné?

Trvalá udržitelnost je samozřejmě problémem u všech těchto projektů. Některé jsou v tomto směru připraveny lépe, jiné hůře, ale celkově představují pro rozpočet na vědu obrovskou zátěž. Tu jejich příznivci asi podhodnocují a odpůrci nadsazují, ale v každém případě jde o miliardy. Je třeba na to myslet už teď. Buďme realisty. Grantové prostředky stačit nebudou, zdroje ze soukromé sféry také ne. Jestli se teď hned Rada vlády pro vědu, výzkum a inovace neshodne, že tyto evropské projekty je třeba přednostně zajistit, tak opravdu za čas můžeme narazit a zjistit, že to bylo příliš velké sousto. Z hlediska rozvoje vědy u nás je to nesmírně pozitivní inovace a velká šance, z hlediska krizové ekonomiky zároveň tak trochu danajský dar.

Lucie Ondřichová